

УДК 338.43.02

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-4\(46\)-183-195](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-4(46)-183-195)

Іваній Олена Миколаївна кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри права та публічного управління, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, 40002, м. Суми, вул. Роменська, 87, <https://orcid.org/0000-0003-3967-7900>

Прібиткова Наталія Олександрівна науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем наукового забезпечення правоохоронної діяльності та якості підготовки кадрів, Харківський національний університет внутрішніх справ, 61080, м. Харків, проспект Льва Ландау, 27, <https://orcid.org/0000-0001-7944-5712>

Лисий Вадим Вікторович аспірант кафедри бізнес-економіки та адміністрування, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, 40002, м. Суми, вул. Роменська, 87, <https://orcid.org/0009-0008-3187-6255>

КЛЮЧОВІ ПРИНЦИПИ УСПІШНОЇ МЕДІАЦІЇ МІЖ ДЕРЖАВНИМИ ОРГАНАМИ ТА ГРОМАДСЬКІСТЮ

Анотація. Стаття присвячена вивченню ключових принципів, які забезпечують успішну медіацію між державними органами та громадськістю. *Мета дослідження* – визначити основні засади медіації, що сприяють ефективному діалогу між державою та громадянами, відповідаючи сучасним вимогам європейських практик та внутрішнім викликам. В процесі наукового дослідження використовувалися методи аналізу правових документів, критичного аналізу наукової літератури, методи систематизації, групування, порівняння. *Результати дослідження показують*, що одним з фундаментальних принципів ефективної медіації є добровільність. Цей принцип забезпечує, що всі учасники процесу вільно вирішують долучитися до медіації, що створює умови для відкритості та довіри, необхідних для конструктивного діалогу. Також було виявлено, що конфіденційність є критично важливою для захисту інформації, яка обговорюється під час медіації, від небажаного розголошення, що сприяє більшій відкритості та відкритості учасників. Додатково, дослідження підкреслило значення нейтральності та незалежності медіатора. Нейтральність забезпечує, що медіатор не впливає на зміст суперечок і не має особистих інтересів у

вирішенні конфлікту, що допомагає підтримувати баланс та об'єктивність у процесі. Незалежність гарантує, що медіатор не підлягає зовнішньому впливу або тиску з боку сторін, що є ключовим для підтримання довіри до медіаційного процесу. Самовизначення учасників, що дозволяє сторонам самим вирішувати питання та контролювати результати медіації, та принцип прозорості, що допомагає усім залученим сторонам краще розуміти процедури та можливі наслідки рішень, також виявилися важливими для підвищення ефективності медіації. *Практичне значення дослідження* полягає у можливості застосування виявлених принципів для підвищення якості взаємодії між державними структурами та громадськістю у різних регіонах та контекстах, що може сприяти більшій соціальній стабільності та гармонії.

Ключові слова: медіація, добровільність, конфіденційність, нейтральність, самовизначення.

Ivanii Olena Mykolaivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Law and Public Administration, Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko, 40002, Sumy, Romenskaya St., 87, <https://orcid.org/0000-0003-3967-7900>

Pribytkova Nataliia Oleksandrivna Research Fellow of the Research Laboratory on Problems of Scientific Support for Law Enforcement Activities and Quality of Personnel Training, Kharkiv National University of Internal Affairs, 61080, Kharkiv, Prospekt of Lva Landau, <https://orcid.org/0000-0001-7944-5712>

Lysiy Vadym Viktorovych Postgraduate Student of the Department of Business Economics and Administrative, Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko, 40002, Sumy, Romenskaya St., 87, <https://orcid.org/0009-0008-3187-6255>

KEY PRINCIPLES OF SUCCESSFUL MEDIATION BETWEEN GOVERNMENT BODIES AND THE PUBLIC

Abstract. This article explores the key principles that ensure successful mediation between government bodies and the public. The aim of the study is to identify the main foundations of mediation that facilitate effective dialogue between the state and its citizens, in line with contemporary European practices and internal challenges. Throughout the scientific investigation, various methods such as analysis of legal documents, critical review of scientific literature, and techniques of systematization, grouping, and comparison were employed. The findings reveal that voluntariness is a fundamental principle of effective mediation. This principle

ensures that all participants freely decide to engage in the mediation process, which creates conditions for openness and trust, essential for constructive dialogue. It was also found that confidentiality is critically important for protecting the information discussed during mediation from unwanted disclosure, which fosters greater frankness and openness among participants. Additionally, the study highlights the importance of the mediator's neutrality and independence. Neutrality ensures that the mediator does not influence the content of the disputes and has no personal interests in resolving the conflict, which helps maintain balance and objectivity in the process. Independence guarantees that the mediator is not subject to external influence or pressure from the parties, which is key to maintaining trust in the mediation process. The principle of self-determination, allowing the parties to resolve issues and control the outcomes themselves, and the principle of transparency, which helps all involved parties better understand the procedures and possible consequences of decisions, were also found to be important for enhancing the effectiveness of mediation. The practical significance of the study lies in the possibility of applying the identified principles to improve the quality of interaction between government structures and the public in various regions and contexts, which can contribute to greater social stability and harmony.

Keywords: mediation, voluntariness, confidentiality, neutrality, self-determination.

Постановка проблеми. Медіація між державними органами та громадськістю в Україні набуває особливої актуальності в контексті сучасних викликів, таких як політична нестабільність, соціальні напруження та економічні труднощі. Ефективне використання принципів медіації дозволяє не тільки вирішувати існуючі конфлікти, але й запобігати майбутнім суспільним розбіжностям, підвищуючи рівень довіри між населенням та владою.

У процесі демократизації та побудови правової держави, прозорість та відкритість у спілкуванні з громадянським суспільством стають незамінними. Медіація як інструмент підтримки цих процесів відіграє ключову роль у зміцненні діалогу між різними шарами населення та урядовими структурами, забезпечуючи більш ефективне та збалансоване вирішення соціально значущих питань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання ключових принципів успішної медіації між державними органами та громадськістю є недостатньо освітленим у вітчизняній літературі, з огляду на значну кількість робіт українських авторів та їх публікацій. Значний вклад у розвиток теми мають такі автори як Г. Найдук, І. Сенюта, О. Бік, Х. Терешко [1], які детально дослідили альтернативні підходи до розв'язання конфліктів. Їх робота надає теоретичну базу та практичні приклади, які можуть бути застосовані в

медіації. С.С. Мирза та І.М. Горбаньов [4] зосередили увагу на медіації у цивільному судочинстві, аналізуючи її ефективність і порівнюючи з іншими методами вирішення спорів. Це дає важливе розуміння структурних та процедурних аспектів медіації. Т.О. Подковенко [6] обговорює міжнародно-правові стандарти медіації, що є критично важливим для забезпечення правильного застосування цієї практики в українському контексті в контексті глобалізації та інтеграції з європейськими стандартами. На доповнення до дослідження використовувалась експертна література, це публікації у сучасних інтернет виданнях, які висвітлюють сучасні аспекти теми. Наприклад, ресурси як «Європейська конвенція про здійснення прав дітей» [2] та інші статті з доступу до правової інформації, що надають контекст та додаткові дані для аналізу медіації.

Попри достатню кількість літератури з цієї теми, відчувається нестача систематизованого матеріалу з опису взаємодії між державою та громадянами, а тому із використанням різних методів наукового пізнання було проаналізовано, згруповано, систематизовано наявну наукову літературу, чинне законодавство України, Європейську законодавчу базу і подано у світлі теми дослідження. Це дозволяє глибше зрозуміти, як правильно застосувати медіацію для ефективного вирішення конфліктів між державою та громадськістю.

Мета статті – визначення ключових принципів успішної медіації між державою та громадянами, що відповідають стандартам європейської практики та вітчизняним викликам сьогодення.

Виклад основного матеріалу. Система взаємодії між владними структурами, органами державного управління та громадською думкою є вирішальним фактором у розвитку демократії та показником зрілості суспільства. Ефективна участь громадян у суспільно-політичних процесах сприяє підвищенню довіри до уряду та зміцненню демократичних інститутів. Однак, навіть у найбільш демократичних державах можуть виникати конфлікти між державою та громадянським суспільством, які потребують збалансованого і правового рішення.

У 2014 році Україна уклала Асоціаційну угоду з Європейським Союзом, яка передбачає зміцнення взаємодії у сферах правосуддя, свободи та безпеки для забезпечення дотримання законодавства, прав людини та фундаментальних свобод. Члени ЄС дійшли консенсусу щодо необхідності забезпечення верховенства права та покращення доступу до правосуддя, включаючи як судові, так і позасудові механізми вирішення спорів. У результаті, на засіданні Європейської Ради в Тампері 15 жовтня 1999 року, було зроблено заклик до впровадження альтернативних процедур вирішення спорів, зокрема медіації. У 2008 році, для подальшого розвитку цієї ініціативи, ЄС прийняв Директиву

2008/52/ЄС щодо певних аспектів медіації в цивільних та комерційних справах, а також низку рекомендацій та керівних принципів. Згадана Директива стосується міжнародних спорів, проте Преамбула пункт 8 зазначає, що її положення можуть бути застосовані й до внутрішніх процесів медіації [6].

Медіація була визнана та використовувана в багатьох країнах з 20-го століття та успішно, як показує досвід. Наприклад, Австрія, Болгарія, Великобританія, Німеччина, Норвегія, Сполучені Штати, Канада, Фінляндія, Франція, Польща та інші європейські країни прийняли спеціальні закони, котрі захищають право медіатора на конфіденційність інформації, отриманої від сторін у процесі медіації. У деяких країнах були прийняті спеціальні правові норми, згідно з якими сторони повинні намагатися вирішити свій спір за допомогою медіації. Практика медіації розповсюджується у Східній Європі [1, с. 131].

Необхідно зазначити, що існують міжнародні декларації, які визначають стандарти медіації, розроблені в рамках багатостороннього міжнародного співробітництва під час конгресів ООН (закінчуються фінальною декларацією, яка може бути прийнята Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН). Такі декларації часто встановлюють умови та процедуру впровадження медіаційних процедур. Європейська конвенція про захист прав дитини від 25 січня 1996 року, до якої Україна приєдналася з 03 серпня 2006 року, є серед договорів, що закріплюють положення, спрямовані на гарантування процедур медіації. Положення статті 13 Конвенції передбачають: «З метою запобігання або вирішення спорів або уникнення судових процесів, які стосуються дітей, сторони повинні сприяти наданню медіації чи інших процесів для вирішення спорів» [2].

Рекомендації, підготовлені та видані Комітетом міністрів Ради Європи, приділяють особливу увагу стандартам медіації. Важливо, що, на відміну від інструментів, розроблених в рамках Організації Об'єднаних Націй, ці Рекомендації безпосередньо стосуються принципів медіації у різних галузях.

– Рекомендація № R (98) Комітету міністрів до держав-членів з питань сімейної медіації (прийнята Комітетом міністрів 21 січня 1998 року на 616-му засіданні заступників міністрів);

– Коментарі до Рекомендації № R (99) щодо медіації у кримінальних справах (№ R (99) 19 від 15 вересня 1999 року);

– Рекомендація Rec (2001) Комітету міністрів до держав-членів щодо альтернатив судовому вирішенню спорів між адміністративними органами та приватними особами (прийнята Комітетом міністрів 05 вересня 2001 року на 762-му засіданні заступників міністрів);

– Рекомендація Rec (2002) Комітету міністрів до держав-членів щодо медіації у цивільних справах (прийнята Комітетом міністрів 18 вересня 2002 року на 808-му засіданні заступників міністрів);

– Рекомендація № R (81) Комітету міністрів до держав-членів щодо заходів, які сприяють *доступу до правосуддя* (прийнята Комітетом міністрів 14 травня 1981 року на 68-й сесії) [6, с. 49].

В Україні можна виділити кілька основних категорій спорів між державними органами та громадськістю, що включають:

- *спори з органами державного контролю*: стосуються адміністративних рішень, зокрема зупинення роботи навчальних закладів через проблеми безпеки;
- *спори у приватноправових професіях*: виникають з дій нотаріусів та приватних виконавців, що впливають на громадянські права;
- *податкові спори*: обговорення законності податкових вимог та стягнення боргів;
- *спори у публічній службі*: пов'язані зі звільненням, організаційними змінами та заробітною платою;
- *земельні спори*: стосуються розподілу земельних ділянок та місцевих рішень;
- *спори з місцевим самоврядуванням*: оскарження тарифів та передачі комунального майна;
- *спори у дозвільній системі*: розглядаються питання про дозволи та доступ до інформації [10].

Механізми вирішення адміністративних спорів між державними органами та громадськістю включають:

- адміністративний перегляд в органах влади;
- судові оскарження;
- звернення до омбудсмена.

Адміністративний перегляд дозволяє оскаржувати дії чи рішення органів влади безпосередньо. Судовий процес забезпечує розгляд справи на основі принципів права та може анулювати незаконні рішення. Звернення до омбудсмена може призвести до рекомендацій владі, які несуть моральний та політичний вплив, хоча й не мають юридичної сили.

Процедура вирішення цих спорів в Україні нерідко реалізується через механізми медіації, що дозволяє громадянам та державним органам влади взаємоприйнятеного рішення без звернення до суду. Ст. 19 Конституції України та інші нормативні акти, такі як Кодекс адміністративного судочинства, надають основу для таких процедур, які мають бути здійснені відповідно до закону, не перевищуючи компетенцію суб'єктів владних повноважень і не порушуючи основоположні принципи законності і справедливості [10].

Крім того, цивільний процесуальний кодекс України містить положення, що дозволяють сторонам підписати мирову угоду на будь-якому етапі

цивільного процесу [11]. Це доповнюється обов'язковим проведенням судом попереднього засідання, метою якого є спроба досудового вирішення спору. Проте, укладання мирових угод не завжди відбувається через низку об'єктивних та суб'єктивних причин. Законодавчо, мирова угода укладається на основі взаємних поступок та стосується прав та обов'язків сторін, але самі умови поступок часто залишаються неоформленими [11].

Окрім Цивільного процесуального кодексу, можливість укладання мирової угоди на основі взаємних поступок також врегульована в інших нормативних актах, таких як Закон України «Про міжнародний комерційний арбітраж» [7], Закон України «Про третейські суди» [9] і Закон України «Про порядок вирішення трудових та колективних спорів» [8]. Однак цих норм недостатньо для ефективного розвитку альтернативних способів вирішення спорів [4].

Закон «Про медіацію» в Україні був прийнятий тільки 16 листопада 2021 року, однак своєю появою він відкрив новий етап розвитку альтернативного вирішення спорів між державними органами влади і громадянами. Медіація обговорювалася впродовж багатьох років, протягом останніх десяти років було запропоновано близько шести законопроектів, однак законодавчий процес не просувався далі першого читання [13].

Фахівці послуги медіації здійснюють ряд ключових дій для вирішення конфліктів між сторонами:

– *Встановлення контакту та аналіз конфлікту*: після отримання інформації про випадок, фахівці ініціюють зв'язок між сторонами, аналізують ситуацію та домовляються про персональну зустріч для детального обговорення.

– *Розв'язання конфлікту*: фахівці допомагають сторонам зрозуміти причини їхнього конфлікту та розробляють стратегії й умови його вирішення. Вони допомагають сторонам встановити ефективну комунікацію, надають можливість кожній стороні висловити своє бачення ситуації та допомагають аналізувати та коригувати можливі рішення.

– *Налагодження комунікації*: медіатори сприяють обміну думками між сторонами, щоб кожна могла висловити свої почуття та бачення без перешкод.

– *Узгодження компенсацій*: якщо виникає потреба, медіатори можуть допомогти домовитись про способи відшкодування можливих збитків чи незручностей.

– *Гнучкість процесу*: Зустрічі можуть тривати від однієї до дванадцяти, з можливістю зміни кількості та тривалості зустрічей в залежності від потреб. Процес можна завершити за згодою всіх сторін.

В Україні медіація є цілковито добровільною процедурою, що відбувається поза межами судової системи, і не регулюється на законодавчому

рівні. Відсутність правового регулювання означає, що участь у медіації не може бути примусовою, і не існують санкції за відмову від процедури [3].

Окрім добровільності, існує низка інших важливих принципів, що стоять в основі успішної медіації між громадою та державними органами влади (рис.1).

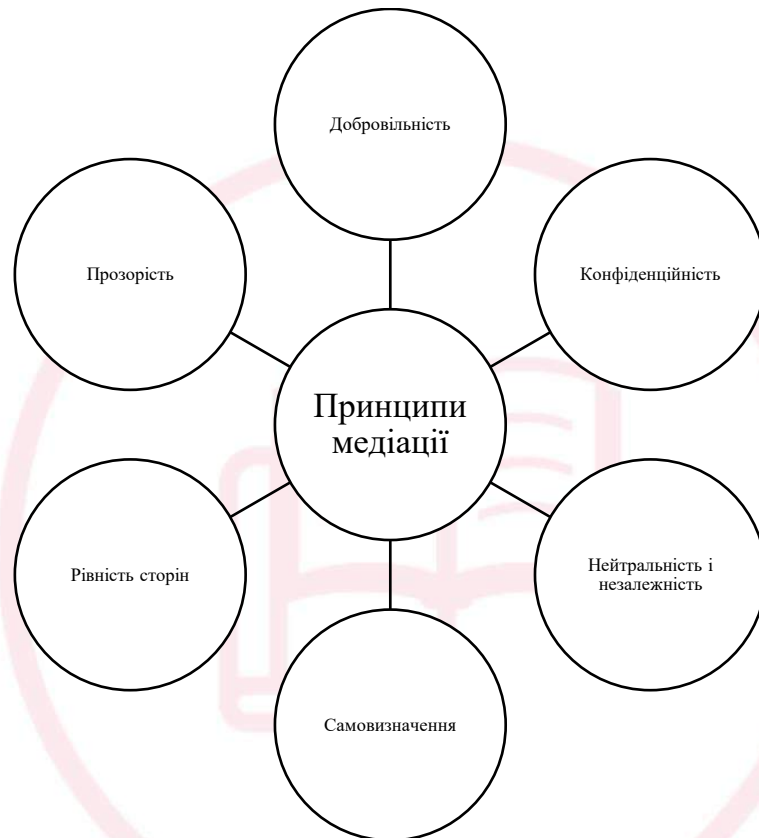

Рис.1. Ключові принципи успішної медіації між державними органами і громадою

Ці принципи застосовуються на всіх етапах медіаційного процесу, включаючи підготовку. Медіація має відбуватися зі згоди всіх залучених сторін, і жодна зі сторін не повинна відчувати примусу до участі в процесі. Кожен учасник медіації, включаючи медіатора, має право припинити свою участь у ній у будь-який момент [12].

Принцип добровільності є одним із фундаментальних аспектів медіації. Він передбачає, що участь у медіаційному процесі залежить виключно від волі сторін. Цей принцип гарантує, що жодна сторона не може бути примушена до участі в медіації або до прийняття рішення, яке не вважається прийнятним обома сторонами. Сторони вільно вирішують, чи розпочинати медіаційний процес, продовжувати його, а також чи приймати або відхиляти будь-які пропозиції, що виникають під час процесу.

Важливим є те, що цей принцип також стосується виконання угоди, укладеної в результаті медіації. Угода має бути добровільно виконана сторонами, але у випадку невиконання, сторони можуть звернутися до суду або іншого уповноваженого органу, який може забезпечити примусове виконання угоди. Таке рішення має бути виконано лише тоді, коли воно не суперечить законодавству держави-члена або коли законодавство дозволяє примусове виконання такої угоди.

Незважаючи на можливість законодавчого регулювання обов'язкової медіації в певних випадках, основа медіації залишається добровільною. Це означає, що сторони мають право в будь-який час відмовитися від медіації або від угоди, досягнутої в результаті медіації, якщо вони вважають, що це не відповідає їхнім інтересам. Такий підхід сприяє відкритості та чесності під час медіаційного процесу, забезпечуючи, що всі дії та рішення приймаються без зовнішнього тиску, що є ключем до ефективного вирішення конфліктів [5].

Принцип конфіденційності в медіації важливий для забезпечення довіри між сторонами. Відповідно до Директиви про медіацію, конфіденційність гарантує, що інформація, отримана під час медіації, не може бути використана або розголошена поза рамками процесу, навіть у судових або арбітражних розглядах, без згоди сторін, крім випадків, спеціально передбачених законом.

Цей принцип означає, що медіатори, а також особи, залучені до адміністрування медіаційного процесу, не можуть бути змушені свідчити про інформацію, яку вони дізналися під час медіації. Водночас, Європейський кодекс медіаторів вимагає від медіаторів зберігати в секреті всю інформацію, пов'язану з процесом медіації, включаючи факт проведення самої медіації. Конфіденційність має захищати не тільки зміст переговорів, але й факт їхнього відбування, за винятком ситуацій, коли розголошення є юридично обов'язковим або виправданим з точки зору громадського порядку.

Такий підхід допомагає забезпечити, що сторони можуть вільно висловлювати свої думки та пропозиції без боязні того, що ця інформація буде використана проти них у майбутньому. Це створює безпечне середовище, яке сприяє відвертому і конструктивному діалогу.

Проте, існує певна напруга між потребою в конфіденційності та необхідністю забезпечення доступу до інформації про ефективність медіаційних процесів для статистичних та аналітичних досліджень. Правильне збалансування між конфіденційністю і прозорістю важливе для розвитку медіації як надійного методу вирішення конфліктів.

Принцип нейтральності і незалежності у медіації між громадськістю та державною владою є фундаментальним елементом для забезпечення справедливості та ефективності у вирішенні конфліктів. Цей принцип передбачає, що медіатор, який діє як посередник між сторонами, зобов'язаний

залишатися нейтральним і неупередженим на протязі всього процесу медіації. Нейтральність забезпечує, що медіатор не виявляє жодних особистих симпатій чи антипатій до жодної зі сторін, не втручається у зміст спору і не намагається вплинути на результат медіації на користь однієї з сторін.

Медіатор має забезпечувати баланс інтересів між учасниками конфлікту, допомагаючи сторонам розуміти позиції одна одної і працюючи над знаходженням прийнятних рішень для обох сторін, не виступаючи як суддя або арбітр. Така роль вимагає від медіатора високої професійності та здатності до саморегуляції, оскільки будь-які прояви упередженості можуть підірвати довіру сторін до медіаційного процесу і призвести до його зриву.

Нейтральність також передбачає, що медіатор не повинен мати особистого інтересу в результаті медіації та не може отримувати жодної вигоди незалежно від результатів медіації. Це створює середовище, де сторони можуть відверто висловлювати свої думки та ідеї, знаючи, що їхні інтереси та права будуть рівно представлені без ризику маніпуляцій чи тиску.

Важливою характеристикою нейтральності є також відкритість медіатора до всіх сторін конфлікту. Медіатор має забезпечити, що всі сторони мають рівний доступ до процесу медіації і що кожна сторона має можливість бути почутою. Такий підхід не тільки сприяє встановленню комунікації між сторонами, але й підвищує їхню згоду з досягнутими угодами, оскільки вони відчують, що їхні думки та переживання були належно враховані.

Виконання угод, досягнутих в результаті медіації, також підпадає під принцип нейтральності, оскільки медіатор не має права впливати на сторони у прийнятті чи відхиленні угоди. Цей аспект є ключовим для забезпечення того, що рішення, прийняті в результаті медіації, відповідають справедливим інтересам обох сторін і не є продуктом зовнішнього тиску або неприпустимого втручання.

На практиці вимоги до медіатора можуть варіюватись у різних країнах залежно від місцевого законодавства, яке може встановлювати додаткові критерії та процедури для сертифікації та акредитації медіаторів. Однак основні принципи, як правило, залишаються однаковими: забезпечення професійності, нейтральності, ефективності та конфіденційності медіації [14].

Принцип самовизначення в медіації є ключовою характеристикою цієї процедури. Він надає учасникам спору повну свободу вирішувати, чи брати вони участь у медіації. Ця волевиявленість має бути добровільною: сторони можуть ініціювати медіацію та мають право відмовитися від участі в ній у будь-який час і без будь-яких наслідків. Ніхто, включаючи суди, не має права примушувати сторони до участі у медіації.

Цей принцип також підкреслює, що учасники медіації мають виключне право приймати рішення в ході медіації, вони вільні утримувати процес,

завершити його позитивно чи негативно. Водночас, якщо медіація ініційована судом, він може лише запропонувати сторонам використати медіацію, коли це доречно, але не може зобов'язати їх до цього. Важливо, що участь у медіації залишається виключно у віданні сторін, і якщо одна зі сторін заперечує проти медіації, судовий процес продовжується без її проведення. Таким чином, принцип самовизначення забезпечує, що сторони володіють контролем над процесом вирішення свого конфлікту, зміцнюючи основи добровільності та незалежності у виборі врегулювання своїх спорів.

Рівність сторін забезпечує, що всі учасники мають однакові права та можливості впливати на процес медіації, сприяючи справедливому та збалансованому підходу до розв'язання конфліктів.

В умовах зростання корупції в Україні, принцип прозорості у медіації між державними органами та громадськістю набуває особливої актуальності. Прозорість процесу медіації виступає як необхідний інструмент для підвищення довіри громадськості до владних структур, а також забезпечення справедливого та законного вирішення конфліктів. Цей принцип передбачає чітке документування всіх процедур і рішень, прийнятих під час медіаційного процесу, що дозволяє сторонам і громадськості здійснювати контроль за діяльністю медіаторів та учасників конфлікту. Використання прозорості як основоположного принципу в медіації не лише підвищує ефективність розв'язання конфліктів, але й сприяє загальному посиленню правової держави, де кожен крок управління є предметом громадського обговорення та контролю. Такий підхід забезпечує, що медіація стає засобом не тільки вирішення існуючих конфліктів, але й превенції майбутніх протиріч, створюючи стійкі та довготривалі механізми для діалогу між громадянами та державою.

Висновки. Успішна медіація між державними органами та громадськістю ґрунтується на ряді фундаментальних принципів, котрі забезпечують ефективність та справедливість процесу. Один з ключових аспектів — добровільність, яка гарантує, що учасники вільно обирають участь у медіації, без будь-якого зовнішнього примусу. Це створює основу для відкритості та довіри, які необхідні для успішної взаємодії. Конфіденційність є ще одним критичним принципом, що захищає інформацію, обговорювану під час медіації, від розголошення третім особам. Це сприяє відвертості у висловлюваннях учасників, оскільки вони можуть бути впевнені в нерозголошенні обговорених питань. Нейтральність медіатора гарантує, що посередник не втручається у суть суперечки і не має власних інтересів щодо її результатів, тим самим підтримуючи баланс між сторонами та сприяючи об'єктивному розв'язанню конфлікту. Незалежність медіатора забезпечує, що ця особа не залежить від жодної зі сторін і не підлягає зовнішньому впливу,

що важливо для підтримки довіри до процесу медіації. Самовизначення сторін підкреслює їхнє право самостійно розглядати та вирішувати питання, що стосуються конфлікту, надаючи їм контроль над результатом медіації. Додатково, для підвищення успішності медіації можна ввести принцип прозорості, що забезпечить чіткість усіх процедур та дій, пов'язаних з медіацією. Цей принцип допоможе всім сторонам краще розуміти процес та можливі наслідки їхніх рішень, сприяючи відкритості та взаєморозумінню між учасниками.

Література:

1. Гайдук Н., Сенюта І., Бік О., Терешко Х. Альтернативні підходи до розв'язання конфліктів: теорія і практика застосування. ПАІС, 2007.
2. Європейська конвенція про здійснення прав дітей. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_135
3. Медіація як соціальна послуга. Основні поняття. Принципи дії. Бучанська районна державна адміністрація, 2021. URL: <https://buchanska-rda.gov.ua/news/1636098512/>
4. Мирза С.С., Горбаньов І.М. Медіація як сучасний спосіб вирішення спорів у цивільному судочинстві. Південноукраїнський правничий часопис, 2023, №4, 48-52. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2023/4/9.pdf>
5. Подковенко Т. Медіація як один з альтернативних способів розв'язання юридичних конфліктів. Держава і право, 45, 31-38. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/6987/1/МЕДІАЦІЯ.pdf>
6. Подковенко Т.О. Медіація: міжнародно-правові стандарти. Актуальні проблеми правознавства, 2017, №4, 47-54. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/6987/1/МЕДІАЦІЯ.pdf>
7. Про міжнародний комерційний арбітраж. Закон України; Положення від 24.02.1994 № 4002-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12>
8. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів). Закон України від 03.03.1998 № 137/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137/98-вр>
9. Про третейські суди. Закон України від 11.05.2004 № 1701-ІV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15>
10. Сергєєва А., Городничий О., Рищенко А. Медіація в адміністративних справах. 2021. URL: <https://www.pravojustice.eu/storage/app/uploads/public/611/cc9/61d/611cc961d4853230712969.pdf>
11. Цивільний процесуальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України, 2004, №40-41, 492. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
12. Які особливості застосування та принципи медіації? Безоплатна правнича допомога, 2023. URL: <https://legalaids.gov.ua/publikatsiyi/yaki-osoblyvosti-zastosuvannya-ta-grunczypu-mediaczii/>
13. Babiichuk V., Bilokon O. Mediation and/or Litigation: In Search of Balance. 2023. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/rizne/220601_The_Mediation_Edition_II_2023_ePaper_230412_201508.pdf
14. Shtefan A., Prytyka Y. Mediation in the EU: Common Characteristics and Advantages over Litigation. 2021, 8, 175-190. URL: 10.22598/iele.2021.8.2.9

References:

1. Haiduk, N., Seniuta, I., Bik, O., Tereshko, Kh. (2007). Alternatyvni pidkhody do rozviazannia konfliktiv: teoriia i praktyka zastosuvannia [Alternative approaches to conflict resolution: theory and practice]. *PAIS* [in Ukrainian].
2. Jevropeiska konventsiiia pro zdiisnennia prav ditei [European Convention on the Exercise of Children's Rights]. (n.d.). Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_135 [in Ukrainian].
3. Mediatsiia yak sotsialna posluha. Osnovni poniattia. Pryntsypy dii. [Mediation as a social service. Basic concepts. Principles of action]. (2021). *Buchanska raionna derzhavna administratsiia*. Retrieved from <https://buchanska-rda.gov.ua/news/1636098512/> [in Ukrainian].
4. Myrza, S.S., Horbanov, I.M. (2023). Mediatsiia yak suchasnyi sposib vyryshennia sporiv u tsyvilnomu sudochynstvi [Mediation as a modern way of resolving disputes in civil proceedings]. *Pivdenno-ukrainskyi pravnychi chasopys*, 4, 48-52. Retrieved from <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2023/4/9.pdf> [in Ukrainian].
5. Podkovenko, T. (n.d.). Mediatsiia yak odyin z alternatyvnykh sposobiv rozviazannia yurydychnykh konfliktiv [Mediation as one of the alternative ways to resolve legal conflicts]. *Derzhava i pravo*, 45, 31-38. Retrieved from <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/6987/1/МЕДІАЦІЯ.pdf> [in Ukrainian].
6. Podkovenko, T.O. (2017). Mediatsiia: mizhnarodno-pravovi standarty [Mediation: International legal standards]. *Aktualni problemy pravoznavstva*, 4, 47-54. Retrieved from <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/6987/1/МЕДІАЦІЯ.pdf> [in Ukrainian].
7. Pro mizhnarodnyi komertsiiinyi arbitrazh [On International Commercial Arbitration]. (1994). Zakon Ukrainy; Polozhennia vid 24.02.1994 № 4002-XII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12> [in Ukrainian].
8. Pro poriadok vyrishennia kolektyvnykh trudovykh sporiv (konfliktiv) [On the procedure for resolving collective labor disputes (conflicts)]. (1998). Zakon Ukrainy vid 03.03.1998 № 137/98-VR. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137/98-вр> [in Ukrainian].
9. Pro treteiski sudu [On arbitration courts]. (2004). Zakon Ukrainy vid 11.05.2004 № 1701-IV. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15> [in Ukrainian].
10. Serhieieva, A., Horodnychiy, O., Ryschenko, A. (2021). Mediatsiia v administratyvnykh spravakh [Mediation in administrative cases]. Retrieved from <https://www.pravojustice.eu/storage/app/uploads/public/611/cc9/61d/611cc961d4853230712969.pdf> [in Ukrainian].
11. Tsyvilnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Civil Procedure Code of Ukraine]. (2004). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 40-41, 492. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15> [in Ukrainian].
12. Yaki osoblyvosti zastosuvannia ta pryntsypy mediatsii? [What are the peculiarities of application and principles of mediation?]. (2023). *Bezoplatna pravnycha dopomoha*. Retrieved from <https://legalaid.gov.ua/publikatsiyi/yaki-osoblyvosti-zastosuvannya-ta-pryncypy-mediatsiyi/> [in Ukrainian].
13. Babiichuk, V., & Bilokon, O. (2023). Mediation and/or Litigation: In Search of Balance. Retrieved from https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/rizne/220601_The_Mediation_Edition_II_2023_ePaper_230412_201508.pdf [in English].
14. Shtefan, A., & Prytyka, Y. (2021). Mediation in the EU: Common Characteristics and Advantages over Litigation. *International Electronic Law and Economics Review*, 8, 175-190. doi: 10.22598/iele.2021.8.2.9 [in English].